

ATMINTINĖ ĮMONIŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANIZACIJŲ VADOVAMS

Lietuvos Respublikoje veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai atsako už objekto priešgaisrinę būklę. Jie privalo įstatymų nustatytais atvejais leisti Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams apžiūrėti ir patikrinti jų vadovaujamos įmonės, įstaigos, organizacijos gamybinės, ūkinės, kitas patalpas, statinius bei teritoriją.¹

Priešgaisrinių techninių patikrinimų (toliau – PTP) tikslas – patikrinti ir įvertinti, kaip laikomasi teisės aktų, nustatančių eksploatuojamų objektų priešgaisrinės saugos reikalavimus, teikti metodinę pagalbą.

Įmonių, įstaigų ir organizacijų priešgaisriniai techniniai patikrinimai gali būti planiniai ir neplaniniai.

1) Planiniai patikrinimai, skirti prevencijai, atliekami pagal objektų grupavimo kriterijus sudaromą sąrašą ir iš anksto planuojami metams (objekto patikrinimo periodiškumas priklauso nuo objekto grupės). Metiniai objektų patikrinimų planai skelbiami Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje². Apie numatomą patikrinimą Valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnas informuoja objekto savininką, teisėtą valdytoją, vadovą ar jų raštiškai įgaliotą asmenį ne mažiau kaip prieš 10 darbo dienų raštu arba elektroninėmis priemonėmis.³

2) Neplaniniai patikrinimai atliekami esant Valstybinės priešgaisrinės priežiūros institucijos motyvuotam sprendimui teisės aktuose nustatytais atvejais.⁴

Įmonės, įstaigos ir organizacijos, kurios veiklą vykdo ne ilgiau kaip 12 mėnesių (veiklos trukmę skaičiuojant nuo įregistravimo Juridinių asmenų registre), taip pat užbaigus naujo statinio statybą pirmaisiais jo eksploatavimo metais, atliekant pirmąjį planinį patikrinimą, taikoma Deklaracija⁵ dėl pirmųjų verslo metų. Atkreipiame dėmesį, kad įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovai visada turi teisę patys deklaruoti objekto atitiktį priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams.⁶ Nurodytais atvejais nustačius teisės aktų, reglamentuojančių eksploatuojamų objektų gaisrinės saugos reikalavimus, pažeidimus, poveikio priemonės (baudos, objekto eksploatavimo uždraudimas) netaikomos (išskyrus pažeidimus, dėl kurių gali kilti gaisras, sprogimas ir neužtikrinama žmonių sauga), o suteikiama metodinė pagalba, konsultacijos gaisrinės saugos klausimais.

Objekto patikrinimo metu pareigūnas, nustatęs eksploatuojamų objektų gaisrinės saugos reikalavimų pažeidimų, surašo privalomąjį nurodymą dėl objekto gaisrinės saugos būklės pagerinimo, kuriame nurodo nustatytų pažeidimų šalinimo terminus ir, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, taiko administracinę atsakomybę.⁷ Teisės aktais nustatytais atvejais taikoma ir kita prevencinio poveikio priemonė – uždraudimas eksploatuoti objektą.⁸ Apie nustatytus gaisrinės saugos norminių statybos techninių reikalavimų pažeidimus informuojami statinio naudojimo priežiūrą vykdytys atsakingi subjektai.

Patikrinimai objektuose atliekami pagal kontrolinius klausimynus⁹, patvirtintus Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus įsakymais.

Bendri savikontrolės klausimai įmonių, įstaigų ir organizacijų vadovams atsižvelgiant į esminius teisės aktų reikalavimus:

1. Ar įmonės, įstaigos, organizacijos, kurios atitinka vidaus reikalų ministro patvirtintus kriterijus¹⁰, vadovas arba tokios įmonės, įstaigos, organizacijos darbuotojas, kuriam jos vadovas paveda kontroliuoti objekto priešgaisrinę būklę ir imtis priemonių priešgaisrinės saugos reikalavimams vykdyti išklause priešgaisrinės saugos mokymo programą ir turi tai patvirtinantį pažymėjimą (BGST¹¹, 11 p.)?

¹ Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymo 11 straipsnyje yra nustatytos kitos įmonių, įstaigų, organizacijų ir jų vadovų teisės bei pareigos priešgaisrinės saugos srityje.

² <https://pagd.lrv.lt/lt/ukio-subjektu-prieziura-1/ukio-subjektu-patikrinimo-metiniai-planai>

³ Objekto atitikties gaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2022 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. 1-60.

⁴ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnis.

⁵ <https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/verslo-prieziuros-instituciju-pertvarka/deklaracija-del-pirmuju-verslo-metu>.

⁶ Objekto atitikties gaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams deklaravimo tvarkos aprašas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-62.

⁷ Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 525 straipsnis ar 505 straipsnis, kai nurodymas nevykdomas.

⁸ Objekto atitikties gaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimų atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2022 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. 1-60, punktas Nr. 78.

⁹ Mokslo paskirties pastatų priešgaisrinio techninio patikrinimo klausimynas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2020 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 1-582.

Gamybos, pramonės, sandėliavimo paskirties pastatų ir (ar) patalpų priešgaisrinio techninio patikrinimo klausimynas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 1-625.

Gydymo paskirties pastatų priešgaisrinio techninio patikrinimo klausimynas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. 629.

Prekybos paskirties pastatų ir (ar) patalpų priešgaisrinio techninio patikrinimo klausimynas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1-654.

Kultūros paskirties pastatų ir (ar) patalpų priešgaisrinio techninio patikrinimo klausimynas, patvirtintas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2021 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. 1-94.

¹⁰ Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2003 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. 1V-193 „Dėl kriterijų įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms, kurių vadovai turi baigti priešgaisrinės saugos mokymo programos kursą, patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą.

¹¹ Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 64 (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. liepos 27 d. įsakymo Nr. 1-223 redakcija).

2. Ar atliekami ne rečiau kaip kartą per trejus metus įmonių, įstaigų, organizacijų valstybės tarnautojų ir darbuotojų gaisrinės saugos mokymai ir žinių tikrinimas (BGST, 12 punktas)?

3. Ar objekte yra gaisrinės saugos instrukcija (Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės – toliau BGST, 5 punktas). Kai įmonėse, įstaigose ir organizacijose dirba arba nuolat būna daugiau kaip šimtas žmonių rengiamas atskiras valstybės tarnautojų ir darbuotojų veiksmų kilus gaisrui planai (BGST, 6 punktas)?

4. Ar gamybinės paskirties objektuose, kuriuose nuolat dirba daugiau kaip penkiasdešimt darbuotojų sudarytos priešgaisrinės techninės komisijos (kitose įmonėse, įstaigose ir organizacijose priešgaisrinės techninės komisijos funkcijoms atlikti turi būti paskirtas atsakingas asmuo)¹²?

5. Ar darbuotojams organizuojami instruktažai gaisrinės saugos klausimais, ar jie įforminami gaisrinės saugos instruktažų registracijos žurnaluose (BGST 7 punktas, 4 priedas)?

6. Ar evakuacijos keliai ir išėjimai yra laisvi ir parengti žmonėms netrukdomai evakuoti (BGST 68 punktas)?

7. Ar koridoriuose, laiptinėse ir ant durų evakuaciniuose išėjimuose yra įrengti evakuacijos kryptį nurodantys ženklai¹³ (BGST 61, 62 punktai)?

8. Ar patalpose elektros instaliacija ir elektros prietaisai yra tvarkingi (BGST 134-152 punktai)?

9. Ar objekte yra pakankamas gesintuvų skaičius, pvz., 100 m² patalpos plote turi būti ne mažiau kaip du 2 kg (I) ar 4 kg (I) talpos gesintuvai arba vienas 6 kg (I) talpos gesintuvas (BGST 5 priede pateikti gesintuvų ir gaisro gesinimo inventoriaus parinkimo reikalavimai)?

10. Ar gesintuvų garantinis galiojimo laikas, nurodytas ant gesintuvo etiketės, nėra pasibaigęs (BGST 412 punktas)?

11. Ar gesintuvai laikomi lengvai prieinamose ir matomose vietose, ne arčiau kaip 1 m iki šildymo prietaisų (BGST 413.1 punktas)?

12. Ar gesintuvai pakabinti taip, kad atstumas nuo grindų iki gesintuvo apačios yra ne aukščiau kaip 1,5 m; ar jie statomi gaisrinių čiaupų spintelėse arba ant grindų, laikomi specialiose spintelėse, dėžėse ar stovuose (BGST 413.2 punktas)?

13. Ar gesintuvų paleidimo įtaisai yra užplombuoti¹⁴?

14. Ar objekte įrengtas vidaus gaisrinis vandentiekis¹⁵ techniškai yra sutvarkytas ir patikrintas: vandentiekis perplautas, gaisrinės žarnos perkantuos ir hidrauliškai išbandytos, ar patikros rezultatai įrašyti į tam tikslui skirtą žurnalą (BGST 422, 424 punktai)?

15. Ar objekto teritorijoje gaisrui gesinti vandens rezervuarai¹⁶ ir kiti vandens šaltiniai (hidrantai ir t.t.), privažiavimai prie jų yra tvarkingi (BGST, 425-435 punktai)?

16. Ar objekte įrengtos gaisrinės saugos sistemos ir gaisrinės automatikos įrenginiai yra techniškai tvarkingi ir parengti darbui (BGST 405 punktas)¹⁷?

17. Ar atliekama gaisrinės saugos sistemų ir gaisrinės automatikos įrenginių techninė priežiūra ir bandymai, o jų rezultatus įforminti raštu. (BGST 405).

Primename, kad įmonės, įstaigos, organizacijos statinį (jo patalpas) privaloma naudoti pagal paskirtį (išskyrus Vyriausybės nustatytus atvejus ir tvarką¹⁸) ir laikytis normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose ar normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose nustatytų statinio naudojimo ir priežiūros reikalavimų.¹⁹

Daugiau informacijos apie įvairių objektų veiklai taikomų teisės aktų sąrašą, patikrinimo atlikimo ir priimtų sprendimų apskundimo tvarką galima rasti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje adresu: <https://pagd.lrv.lt> arba asmenų ir ūkio subjektų konsultavimo priešgaisrinės saugos klausimais tel. (8 5) 271 6880.

¹² Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymo 13 str. 1 d. 6 p. statinių, esančių bendrosios nuosavybės teisės objektu, atitiktį priešgaisrine sauga reglamentuojantiems teisės aktams kontroliuoja bendraturčių susitarimu paskirtas administratorius.

¹³ Gaisrinės saugos ženklų naudojimo įmonėse, įstaigose ir organizacijose nuostatai, patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1-404.

¹⁴ Gesintuvų techninės priežiūros taisyklių, patvirtintų Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1-360, punktas Nr. 6.5.

¹⁵ Statinių vidaus gaisrinio vandentiekio sistemų projektavimo ir įrengimo taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-66 (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2009 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 1-168 redakcija).

¹⁶ Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-66 (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2009 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 1-168 redakcija). Kiti visuomeninio statinio sklypo planavimo gaisrinės saugos reikalavimai pateikti taisyklėse „Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai“.

¹⁷ Gaisro aptikimo ir signalizavimo sistemų projektavimo ir įrengimo taisyklėse, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2009 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 1-168 redakcija, Stacionariųjų gaisrų gesinimo sistemų projektavimo ir įrengimo taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2009 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 1-168 redakcija. Šiose taisyklėse yra nurodyta kokiais atvejais privaloma įrengti SGG ar GAS sistemas.

¹⁸ Statinio (jo patalpų) naudojimo ne pagal paskirtį atvejų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 1178 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. sausio 24 d. nutarimo Nr. 85 redakcija).

¹⁹ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas, Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai, patvirtinti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. 1-338, kt.